

Deputat în Parlamentul Republicii Moldova

Comisia Juridică, numiri și imunități

AMENDAMENT

la proiectul hotărârii Parlamentului privind desfășurarea referendumului republican constituțional (nr. 125 din 18. 04. 2024)

În temeiul art. 59 din Regulamentul Parlamentului, adoptat prin Legea nr. 797/1996, urmare a examinării proiectului nr. 125 din 18 aprilie 2024, înaintez următorul amendament:

1. Articolul 2 din proiect va avea următorul cuprins:

”Art. 2. - Se supune referendumului proiectul de Lege pentru modificarea Constituției Republicii Moldova (*se anexează*), exprimat prin întrebarea: „Susțineți modificarea Constituției în vederea aderării Republicii Moldova la Uniunea Europeană?”.

2. Articolul. 4 va avea următorul cuprins:

”Art.4. - Prezenta hotărâre intră în vigoare la data publicării”.

Argumentare: Proiectul de hotărâre nr. 125 privind desfășurarea referendumului republican constituțional propune, la art. 1. stabilirea datei privind desfășurarea referendumului republican constituțional la 20 octombrie 2024. Totodată, art. 2 din proiectul de hotărâre stabilește întrebarea pentru referendum - „Sunteți pentru aderarea Republicii Moldova la Uniunea Europeană?”.

La data 16 aprilie 2024 Curtea Constituțională a adoptat Aviz pozitiv asupra inițiativei de revizuire a Constituției prin referendum. În Avizul său Curtea nu s-a referit și la întrebarea supusă referendumului. Potrivit pct. 2 din Aviz, Curtea a menționat: „*Totuși, la această etapă, Curtea poate aviza doar inițiativa revizuirii Constituției, nu și întrebarea care se dorește a fi adresată la referendum. Nici prevederile constituționale ale articolelor 135 alin. (1) literele a) și c) și 141 alin. (2), nici articolul 187 alin. (2) din Codul electoral nu stabilesc posibilitatea avizării unor asemenea proiecte de hotărâri ale Parlamentului de către Curtea Constituțională.*”

Urmare a discuțiilor avute pe marginea proiectului în cadrul ședințelor de lucru, cu participarea instituțiilor interesate și a experților în domeniul electoral, pentru a oferi un grad mai înalt de claritate și calitate normativă, în conformitate cu standardele electorale, se propune reformularea întrebării propuse pentru referendum astfel încât referința la modificarea Constituției să fie reflectată în textul întrebării. Se consideră necesar ca în cadrul referendumului constituțional alegătorii să răspundă la întrebarea legată de modificarea Constituției, iar în buletinul de vot să fie inclus textul proiectului de Lege pentru modificarea Constituției, conform Anexei la proiectul hotărârii nr. 125.

Potrivit art. 185 alin. (2) din Codul electoral nr. 325/2022, textul întrebării la care trebuie să se pronunțe alegătorii în cadrul referendumului republican se redactează într-o manieră neutră, fără ambiguități, fără a induce în eroare sau a sugera răspunsul. Nu se admite formularea unor întrebări care se exclud reciproc.

De asemenea, în acord cu standardele electorale reflectate în cap. II pct. 3.1. lit. c) din Codul de bune practici în materie de referendum, adoptat de Comisia de la Veneția, problema supusă votului trebuie să fie clară, nu trebuie să inducă în eroare, nu trebuie să sugereze un răspuns, alegătorii trebuie să fie informați cu privire la efectele referendumului, participanții la scrutin trebuie să poată răspunde la întrebări doar prin „da”, „nu”, sau prin vot alb.

Deputat în Parlament

Roșca Veronica
Artemie Cătănoi